

Ein cyf/Our ref: MA/JP/11113/24

At:

Arweinwyr Cynghorau Sir a Chynghorau Bwrdeistref Sirol yng Nghymru

Copi at:

Prif Weithredwyr a Chyfarwyddwyr Cyllid, Cynghorau Sir a Chynghorau Bwrdeistref Sirol
yng Nghymru

Prif Weithredwr a Chyfarwyddwr Cyllid, Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru

Dydd Mercher 11 Rhagfyr 2024

Annwyl Gyfeillion,

Heddiw, mewn Datganiad Ysgrifenedig gan y Cabinet, rwyf yn cyhoeddi manylion Setliad Refeniw a Chyfalaf Dros Dro Llywodraeth Leol ar gyfer 2025-26 ("y Setliad") i gynghorau sir a chynghorau bwrdeistref sirol ("Awdurdodau") yng Nghymru. Mae'r datganiad hwnnw ynghlwm er gwybodaeth ichi.

Yn 2025-26, bydd yr Awdurdodau yn cael £6.1bn gan Lywodraeth Cymru o'r Grant Cynnal Refeniw ("RSG") ac ardrethi annomestig ("NDR") i'w wario ar ddarparu gwasanaethau allweddol. Mae hyn yn golygu y bydd y cyllid refeniw craidd ar gyfer llywodraeth leol yn 2025-26 yn cynyddu 4.3%, ar sail tebyg at ei debyg, o'i gymharu â'r flwyddyn bresennol. O gofio'r ystod o godiadau mae'r llywodraeth yn agored i ystyried darparu cyllido gwaelodol ychwanegol yn y gyllideb derfynol.

Er bod hwn yn setliad llawer gwell na'r hyn a ragwelwyd ar ddechrau'r flwyddyn hon, rwyf yn cydnabod y bydd penderfyniadau lleol anodd i'w gwneud unwaith eto. Ar gyfer 2025-2026 mae'r setliad refeniw heb ei neilltuo yn cynyddu £253m. Wrth benderfynu ar y cynnydd hwn, rydym wedi bod yn awyddus i ymateb i'r pwysau a nodwyd gennych yn ein trafodaethau a oedd yn canolbwyntio ar dâl a phwysau mewn gwasanaethau rheng flaen. Yn benodol, rwyf yn ymwybodol o'r pwyntiau pwerus y mae partneriaid yr awdurdodau lleol ac ysgolion wedi'u gwneud ynghylch pwysau mewn ADY a darpariaeth addysg ehangach. Mae ein penderfyniadau ar gyllid hefyd yn cydnabod ein hagenda polisi a chyflawni hanfodol bwysig ym maes gofal cymdeithasol, gan gynnwys camau tuag at ddileu elw o ofal plant, parhau â'r Cyflog Byw Gwirioneddol, gwella mynediad at ofal cymdeithasol a chynnal y cap gofal yn £100 yr wythnos ochr yn ochr â chefnogi'r dull 'system gyfan' o ofalu yn nes at adref.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Correspondence.Jayne.Bryant@gov.wales
Gohebiaeth.Jayne.Bryant@llyw.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth Gymraeg sy'n dod i law yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

2025-26 yw'r flwyddyn gyntaf y bydd ardrethi a ddargedwir yn cael eu talu fel rhan o'r Setliad. Mae swm o £268k, sef ardrethi cronedig sydd wedi'u priodoli i Fargen Ddinesig Bae Abertawe ers 2018-19, wedi'i ddiwynnu cyn pennu'r ffigur Cyllid Allanol Cyfun ("AEF"). Mae'r cyfanswm hwn yn cael ei dalu i awdurdodau perthnasol y Fargen Ddinesig honno (sef Cyngor Abertawe, Cyngor Sir Caerfyrddin a Chyngor Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot). Mae'r ffigur cyfatebol wedi'i dalu i mewn i'r pwll NDR a'i ddsbarthu drwy'r setliad mewn blynyddoedd blaenorol. Bydd dargadw ardrethi yn nodwedd ar setliadau yn y dyfodol, ac mae'n debygol y bydd yn cynyddu mewn gwerth wrth i drefniadau eraill ar gyfer dargadw ardrethi ddod i rym.

Yn ogystal â'r Setliad craidd, rwyf yn cyhoeddi gwybodaeth ddangosol ar grantiau referniw a chyfalaf penodol a gynlluniwyd ar gyfer 2025-26, sy'n dod i bron £1.1 biliwn ar gyfer referniw a thros £1.0 biliwn ar gyfer cyfalaf ar y cam dros dro hwn.

Mae'r gwaith o leihau'r baich gweinyddol ar yr Awdurdodau, yr ymrwymwyd iddo fel rhan o'r Rhaglen Lywodraethu wedi parhau. Mae tri grant arall o dai, a oedd yn ariannu gweithgarwch craidd wedi'u trosglwyddo i'r setliad. Mae gwaith wedi'i gwblhau neu'n mynd rhagddo mewn meysydd grant eraill i symleiddio faint o fonitro sydd ar grantiau, er mwyn sicrhau nad yw Llywodraeth Cymru ond yn casglu'r wybodaeth y mae arni hi a'r Awdurdodau ei hangen, i ddeall effaith a chanlyniadau rhaglenni grant. Mae hyn wedi cynnwys lleihau amllder ffurflenni monitro, symleiddio ffurflenni cais am grant a meddu ar feini prawf graddedig ar gyfer achosion busnes yn dibynnu ar faint a risg rhaglenni neu brosiectau.

Byddwn yn parhau i weithio gyda chi i ddeall effaith y newidiadau cynnar i grantiau ar gyfer y flwyddyn ariannol 2024-25, er enghraifft cyfuno grantiau addysg i lywio cam nesaf y gwaith hwn.

Ariannwyd y newid i'r gyfradd SCAPE yn 2024-25 drwy grant penodol ar gyfer athrawon plant cyn 16 oed (£61m) a'r gwasanaeth tân (£3m). Mae hyn wedi'i osod fel llinell sylfaen yn y setliad yn 2025-26, gan fy mod yn disgwyl i'r costau cynyddol i'r gwasanaeth tân gael eu cynnwys yn ei ardoll i chi.

Ym mis Tachwedd, cyhoeddodd Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg gyllid ychwanegol i gefnogi Awdurdodau ac ysgolion gydag effeithiau cyllidebol y gwahaniaeth rhwng y codiad cyflog a gynlluniwyd a'r cynnydd yn y dyfarniad cyflog am y saith mis sy'n dod i mewn i 2024-25. Mae'r cyllid hwn o £18m wedi'i osod fel llinell sylfaen yn Setliad 2025-26 ac mae £13m yn ychwanegol wedi'i ddyrannu ar gyfer costau'r flwyddyn gyfan. Unwaith eto, rwyf wedi penderfynu darparu'r holl gyllid sydd ar gael ymlaen llaw a pheidio â dal cyllid yn ôl ar gyfer cydnabod cytundeb cyflog athrawon 2025-26 yn ystod y flwyddyn. Felly, wrth gynllunio cyllidebau, rhaid i awdurdodau ystyried y costau hyn.

Yr wythnos diwethaf cyhoeddwyd cyllid ychwanegol i gefnogi pwysau cyflog mewn Awdurdodau, yn dilyn dyfarniadau cyflog uwch na'r bwriad gan NJC, sef £52m. Mae hyn wedi'i osod fel llinell sylfaen yn y Setliad ochr yn ochr â £900k ar gyfer pwysau cyflog gwasanaethau tân, a fydd yn llifo drwy'r ardoll. Rhaid i waith cynllunio'r gyllideb gan yr awdurdodau, yn ôl yr arfer, ddarparu ar gyfer unrhyw godiadau yn y dyfodol.

Gwnaeth cyllideb Llywodraeth y DU newidiadau i'r cyfraddau a'r trothwyon ar gyfer Cyfraniadau Yswiriant Gwladol cyflogwyr ("NICs") o 1 Ebrill 2025 yn Natganiad yr Hydref. Mae Trysorlys EF wedi cadarnhau y bydd yn darparu cyllid ychwanegol yn hanner cyntaf 2025-2026 i Lywodraeth Cymru i adlewyrchu effaith y cynnydd yn NICs cyflogwyr ar gyfer staff y sector cyhoeddus, yn dilyn diffiniad ONS o gyflogai sector cyhoeddus, ar draws y cyrff perthnasol yng Nghymru. Yn ôl amcangyfrifon llywodraeth leol mae hyn yn rhyw £109m ar gyfer Awdurdodau yn y flwyddyn i ddod. Wrth nodi'r setliad llywodraeth leol dros dro, gallaf gadarnhau nad yw hyn wedi'i gynnwys yn y Setliad dros dro presennol. Bydd Llywodraeth Cymru yn defnyddio'r cyllid y mae'n ei gael oddi wrth Drysorlys EF i helpu llywodraeth leol a phartneriaid eraill yn y sector cyhoeddus i dalu'r cynnydd yng nghostau NICs cyflogwyr. Rwyf yn cydnabod y byddwch hefyd yn ystyried effeithiau costau NICs gan y trydydd sector a darparwyr gwasanaethau eraill ar eich cyllideb ond dylai'r sicrwydd hwn eich galluogi i wneud rhagdybiaethau rhesymol wrth gynllunio eich cyllidebau mewn perthynas â'ch gweithlu eich hun. Bydd fy swyddogion yn parhau i weithio gyda SWT ar fanylion ac amseriad y cyllid hwn.

Mis Ebrill 2025 fydd blwyddyn gyntaf taliadau i'r Awdurdodau o dan y cynllun Cyfrifoldeb Estynedig Cynhyrchwyr, ("EPR") ar gyfer pecynnu yr ydym wedi'i ddatblygu ar y cyd ar sail pedair gwlad. Bwriad Llywodraeth Cymru yw y dylai'r cyllid o'r cynllun EPR ar gyfer pecynnu i dalu costau rheoli gwastraff pecynnu fod yn ychwanegol at y cyllid y mae'r Awdurdodau wedi'i dderbyn yn flaenorol drwy Setliad Llywodraeth Leol. Bydd hyn yn datgloi buddsoddiad ychwanegol i wella ailgylchu yn erbyn y targed statudol gofynnol o 70% ac yn cefnogi gweithredu ehangach fel rhan allweddol o'r camau i ddatgarboneiddio a thyfu'r economi werdd. Yn ddiweddar, mae gweinyddwr y cynllun wedi ysgrifennu at awdurdodau gyda'r incwm ffioedd dangosol i bob awdurdod ar gyfer 2025-26.

Fel y cyhoeddwyd ar 10 Rhagfyr, mae Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg yn darparu pecyn o gymorth NDR a fydd yn parhau i fod o fudd i bob talwr ardrethi yng Nghymru. Hefyd, byddwn yn rhoi cap o 1% ar y cynnydd i'r lluosydd NDR ar gyfer 2025-26, ar gost flynyddol gylchol o £7m i gyllideb Cymru. O ganlyniad i'r cap hwn, mae elfen RSG y Setliad wedi cynyddu cyfwerth â £7m. Ochr yn ochr â'r setliad, bydd Llywodraeth Cymru hefyd yn buddsoddi £78m yn ychwanegol i ddarparu chweched flwyddyn yn olynol o gefnogaeth i fusnesau manwerthu, hamdden a lletygarwch gyda'u biliau NDR. Mae'r cymorth parhaus hwn yn cydnabod y pwysau economaidd y mae'r busnesau hyn wedi eu hwynebu yn ystod y blynyddoedd diwethaf ac yn adeiladu ar £1bn o gymorth a ddyrannwyd drwy ein cynlluniau rhyddhad penodol ers 2020-21.

Rwyf yn cydnabod yn llwyr yr heriau y mae'r Awdurdodau wedi bod yn eu hwynebu. Mae ymateb i'r heriau hynny wedi golygu cryn dipyn o waith caled a chadernid ar draws y sector gan swyddogion ac aelodau etholedig dros lawer o flynyddoedd.

Yn dilyn Datganiad Hydref Llywodraeth y Deyrnas, mae ein Setliad cyffredinol ar gyfer 2025-26 yn fwy nag £1bn yn uwch nag y byddai wedi bod o dan Lywodraeth flaenorol y DU. Er hynny, ni ellir gwrthdroi 14 blynedd o gyllid cyhoeddus cyfyngedig mewn un gyllideb yn unig. Bydd yn cymryd amser i gyllid cyhoeddus adfer.

Mae Llywodraeth Cymru wedi gweithio'n galed dros y 14 blynedd diwethaf i flaenoriaethu gwasanaethau cyhoeddus. Wrth bennu ein Cyllideb Ddrafft ar gyfer 2025-26 rydym wedi parhau i ddilyn y strategaeth hon. Gwyddom nad yw Cyllideb Cymru yn ddigonol o hyd i fodloni'r holl bwysau yr ydym ni a'n partneriaid cyflenwi yn eu hwynebu. Mae'r hinsawdd ariannol gyffredinol yr ydym i gyd yn gweithredu ynddi yn heriol o hyd. Ond am y tro cyntaf ers amser hir, mae'r Gyllideb ddrafft a gyhoeddwyd ddoe yn rhoi gobaith inni am y dyfodol.

Nid wyf o'r farn ei bod yn briodol i Lywodraeth Cymru bennu lefel fympwyol o gynnydd yn y dreth gyngor waeth beth fo'r amgylchiadau neu ddewisiadau lleol. Bydd angen i'ch Awdurdodau gymryd i ystyriaeth yr ystod lawn o ffynonellau cyllid sydd ar gael, yn ogystal â'r pwysau yr ydych yn eu hwynebu. Rwy'n eich annog i barhau i bwysu a mesur yn ofalus effaith y cynnydd ar gyllid aelwydydd gyda cholli cefnogaeth a gwasanaethau. Gwn y byddwch chi fel Arweinwyr, aelodau etholedig a swyddogion ar hyd a lled Cymru yn ymdrechu i ddod o hyd i ffyrdd o wneud y defnydd gorau o adnoddau i wneud y gwahaniaeth mwyaf i'ch cymunedau.

Yn unol â'n ffocws ar y cyd ar gefnogi aelwydydd, byddwn yn parhau i gynnal hawlogaethau llawn o dan Gynlluniau Gostyngiadau'r Dreth Gyngor ar gyfer 2025-26 ac rydym unwaith eto yn darparu £244m ar gyfer y cynllun yn y Setliad i gydnabod hyn.

Cafodd Llywodraeth Cymru setliad cyfalaf uwch ar gyfer 2025-26 ac rwyf yn falch o allu rhoi cynnydd o £20m i gyllid cyfalaf cyffredinol i £200m i gefnogi'r cynnydd chwyddiannol mewn costau a rhoi mwy o hyblygrwydd i'r Awdurdodau wrth ariannu prosiectau cyfalaf llai ac ailwampio neu gynlluniau megis Grantiau Cyfleusterau i Bobl Anabl. Rwyf hefyd yn gallu cynyddu'r cyllid i alluogi'r Awdurdodau i ymateb i'n blaenoriaeth ar y cyd o ddatgarboneiddio drwy'r grant gwres carbon isel i £30m. Rydym wedi cael rhai enghreifftiau gwych lle y gellir defnyddio'r cyllid hwn mewn prosiectau annibynnol neu fel rhan o raglenni cyfalaf ehangach i leihau ôl troed carbon ystad yr awdurdodau lleol.

Mae Llywodraeth Cymru yn disgwyl setliadau amflwyddyn ar gyfer adnoddau a chyfalaf ar ddiwedd yr Adolygiad o Wariant y DU yn ystod hanner cyntaf 2025 a fydd yn rhoi'r sicrwydd y mae ei fawr angen i ni a'n partneriaid. Rwyf yn gobeithio gallu darparu cyllideb setliad dangosol llywodraeth leol am fwy na blwyddyn yn unig yn y gyllideb ddarpariaeth nesaf.

Mae'r *Adroddiad Cyllid Llywodraeth Leol* drafft a'r tablau cysylltiedig sy'n cynnwys manylion y Setliad dros dro yn ôl awdurdod unigol hefyd yn cael eu cyhoeddi ar wefan Llywodraeth Cymru. Mae'r tablau hyn yn cynnwys dyraniadau Cyllid Allanol Cyfun ("AEF") ar gyfer pob awdurdod unigol, sy'n cynnwys y Grant Cynnal Refeniw ac Ardrethi Annomestig wedi'u hailddosbarthu. Rydym hefyd yn darparu gwybodaeth am grantiau refeniw a chyfalaf sydd wedi'u cynllunio ar gyfer 2025-26. Bydd yr wybodaeth hon yn cael ei diweddarau ymhellach yn y setliad terfynol.

Mae cyhoeddi'r Setliad yng nghanol mis Rhagfyr wedi ein galluogi i ddefnyddio ffigurau'r sylfaen drethu ddiweddaraf ar gyfer 2025-26, sy'n golygu na ddylid gweld unrhyw newid rhwng y setliadau dros dro a'r setliadau terfynol o ganlyniad i ddiweddariadau i'r sylfaen drethu. Er na allaf roi sicrwydd na fydd unrhyw newidiadau eraill rhwng y setliad dros dro a'r setliad terfynol, nid wyf yn bwriadu gwneud unrhyw newidiadau sylweddol i'r fethodoleg nac i'r data sy'n sail i ddsbarthu'r Setliad hwn.

Mae fy nghyhoeddiad heddiw yn lansio cyfnod 6 wythnos o ymgynghori ffurfiol ar y Setliad ar gyfer 2024-25. Byddwn yn ddiolchgar pe gallech sicrhau bod eich ymateb yn cyrraedd erbyn **dydd Iau, 24 Ionawr 2025** fan bellaf. Dylid anfon pob ymateb i'r ymgynghoriad hwn at:

Freya Gregory: LGFPSettlement@llyw.cymru

Gwahoddir sylwadau am yr effeithiau (boed yn gadarnhaol neu'n niweidiol) y byddai'r setliad arfaethedig yn eu cael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg. Yn ogystal, rydym yn gwahodd sylwadau ynghylch a ellid llunio'r setliad arfaethedig, neu ei ddiwygio, er mwyn cael effeithiau cadarnhaol, neu lai

o effeithiau niweidiol, ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac i beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Mae Llywodraeth Cymru yn bwriadu cyhoeddi crynodeb o'r ymatebion. Fel arfer, bydd enw a chyfeiriad (neu ran o gyfeiriad) yr unigolyn neu'r sefydliad a anfonodd yr ymateb yn cael eu cyhoeddi gyda'r ymateb. Os nad ydych yn dymuno i'ch enw a'ch cyfeiriad gael eu cyhoeddi, rhowch wybod inni'n ysgrifenedig wrth anfon eich ymateb.

Mae'n bosibl y caiff copïau o ymatebion eu rhoi yn llyfrgell Llywodraeth Cymru. Os ydych yn dymuno i'ch sylwadau aros yn gyfrinachol, dylech nodi hyn yn glir yn eich ymateb. Caiff hyn ei ystyried yng ngoleuni ein rhwymedigaethau o dan Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Bydd Llywodraeth Cymru yn ystyried pob ymateb sy'n dod i law erbyn y dyddiad cau cyn gwneud y penderfyniad terfynol a'i gyhoeddi.

Yn unol â'r arfer, atgoffir eich Awdurdodau o'r gofyniad i gydymffurfio â'r dyletswyddau cydraddoldeb cyffredinol a nodir yn Neddf Cydraddoldeb 2010, a hefyd y dyletswyddau cydraddoldeb penodol lle y bônt yn gymwys. Dylid asesu effaith yr opsiynau cyllidebol ar gydraddoldeb a dylai hyn lywio unrhyw benderfyniadau terfynol. Yn ogystal, byddem hefyd yn disgwyl i chi ystyried effaith yr opsiynau cyllidebol ar blant a phobl ifanc.

Rhaid i'r awdurdodau gymryd i ystyriaeth eu dyletswyddau o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a Safonau'r Gymraeg wrth baratoi cynlluniau ar gyfer 2025-26.

Yn gywir,

Jayne Bryant AS/MS
Ysgrifennydd y Cabinet dros Lywodraeth Leol a Thai
Cabinet Secretary for Housing and Local Government